

мл). Но, в дальнейшем, в связи с регрессией желтого тела и развитием фолликулов, происходит постепенное его увеличение, с максимальным проявлением в день проявлением в день охоты.

В связи с усилением продукции эстрагенных гормонов и гонадотропинов в день охоты в крови коров и овцематок зарегистрированы лишь следы прогестерона (0,05-0,06 нг/мл). Через 2 недели после осеменения концентрация прогестерона увеличивается до $1,35 \pm 0,08$ нг/мл, а концентрация эстрадиола резко снижается.

Проведенные исследования показали, что определяемые абсолютные величины исследуемых гормонов находились на уровне нижней границы физиологической нормы. Поэтому для стимуляции функции органов размножения и активизации обмена веществ были использованы гипериммунные цитотоксические сыворотки: овариоцитотоксическая и фолликулостимулирующая.

Применение сывороток в значительной степени активизируют продукцию в крови овариальных гормонов и гонадотропинов. Под воздействием сывороток в предовуляторный период происходит максимальное повышение в крови эстрадиола, где ее уровень в 3,2 раза превосходит данных контрольной группы. После плодотворного осеменения животных у стимулированных животных уровень прогестерона достигает наивысшей отметки ($19,06 \pm 0,12$ нг/мл), а в контрольной группе лишь $7,12 \pm 0,11$ нг/мл.

Применение препарата также в значительной степени активизируют продукцию в кровь ЛГ и ФСГ. Максимальный подъем ФСГ у стимулированных животных отмечены в периоды охоты и овуляции ($4,30 \pm 0,07$ нг/мл), а ЛГ - в день охоты ($14,28 \pm 0,22$ нг/мл).

Заключение. Экспериментальные данные свидетельствуют, что под воздействием цитотоксических сывороток происходит активизация половых гормонов, которые в совокупности способствуют более полноценной охоте и овуляции у маточного поголовья сельскохозяйственных животных

УДК 619.616.98.636.

*Березюк М.Р., студент II курсу магістратури спеціальності «Ветеринарна медицина»,
Науковий керівник – Карчевська Т.М., кандидат вет. наук, доцент кафедри інфекційних
та інвазійних хвороб
Подільський ДАТУ, Кам'янець-Подільський, Україна*

КЛІНІЧНИЙ ПЕРЕБІГ ТА ПОРІВНЯЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ РІЗНИХ СХЕМ ЛІКУВАННЯ ЗА ІНФЕКЦІЙНОГО РИНОТРАХЕЇТУ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ

Інфекційний ринотрахеїт великої рогатої худоби є небезпечною ензоотичною хворобою списку В за класифікацією Міжнародного епізоотичного бюро. Це захворювання спричиняється герпесвірусом типу 1 й розповсюджене у більшості країн світу. Ураження тварин може досягати до 100%. метою роботи було визначити епізоотологічні особливості ринотрахеїту великої рогатої худоби

на базі одного із господарств Летичівського району Хмельницької області, його поребіг та порівняти ефективність різних схем лікування.

Інфекційний ринотрахеїт в господарстві залежно від локалізації патологічного процесу клінічно проявлявся в двох формах: генітальній (переважно у корів) та респіраторній (переважно у молодняка та нетелей).

Генітальна форма інфекційного ринотрахеїту перебігала в гострій та хронічних формах і супроводжувалась у корів і телиць запаленням слизової оболонки передвер'я піхви, інфекційним вульвовагінітом, абортами, збільшенням сервіс-періоду, яловістю.

У корів та телиць видимий патологічний процес локалізувався в основному на слизовій оболонці, оболонці передвер'я піхви, рідше шийки матки. Часто, особливо у молодих тварин, ураження обмежується передвер'ям і не переходить на захисну плівку.

Внаслідок даного захворювання відмічалось народження нежиттєздатних телят. У таких телят відмічали ураження шлунково-кишкового тракту. Після першого (в перші години життя) та після другого випоювання молозива проявлялись сильні профузні проноси, неприємного запаху, з прожилками крові. Температура тіла підвищувалась до 39,8–40°C. Телята ставали в'ялими, відставали у рості і проявлялись ознаки рахіту, шерсть ставала скуйовдженою, у деяких телят випадала, середньодобові прирости були відсутні. Після виникнення клінічних ознак у телят та відсутності належного лікування вони гинули на 2–3 добу.

Для вивчення порівняльної ефективності різних схем лікування інфекційного ринотрахеїту було сформовано дві дослідні групи телят по 5 голів в кожній за принципом підбору груп – аналогів.

Для лікування першої групи телят, хворих на інфекційний ринотрахеїт, застосовували антибіотик ресфлор підшкірно в дозі 2 мл на 15 кг живої маси. Введення препарату повторювали через 48 годин. Також застосовували в якості імуномодуючого та біотонізуючого засобу препарат Гамавіт внутрішньом'язово в дозі 0,3 мл/кг протягом 5 діб, катозал в дозі 5 мл підшкірно тричі з інтервалом 3 доби, енерголіт (у склад входять глюкоза, сорбітол, ацетат натрію, натрію хлорид, калію хлорид, кальцію хлорид, магнію хлорид, вітаміни B1, B2, B3, B5, B6, B12, аргінін, глютамінова кислота, лізин, метіонін, наповнювач до 1 мл) та симбіотик Ентеронормін (містить життєздатні молочнокислі і спорогенні бактерії в унікальному симбіозі (*Enterococcus* spp., *Lactobacillus* spp., *Vacillus subtilis* spp.) з додаванням пребіотика хітозану для ще кращого дії і результату) в дозі 3 г на голову вводили перорально з кип'яченою водою перед годуванням молозивом. В другій групі телятам застосовували антибіотик амоксицилін в дозі 1 мл на 10 кг один раз на добу протягом 5 діб, Гамавіт, катозал і енерголіт. За обома групами тварин вели спостереження протягом двох тижнів.

Як показали *Результати досліджень*, більш ефективнішим виявилось лікування в першій групі телят, у них нормалізувалась температура тіла уже на 2 день, а у телят другої групи температура була у нормальних фізіологічних межах лише на четвертий день. Крім того, середній термін одужання телят першої групи був коротшим ніж у телят другої групи і склав 6-8 діб, а середній термін одужання телят другої групи склав 11-12 діб.

Отже, більш ефективною для лікування інфекційного ринотрахеїту телят виявилась схема із застосуванням антибіотику ресфлору, Гамавіту, катозалу, енерголіту та Ентеронорміну. В першій схемі лікування на відміну від другої ми застосували більш сучасний антибіотик та симбіотик, який підвищує імунний стан організму, в ньому присутні всі вітаміни групи В, завдяки дії корисних молочнокислих бактерій в його складі підвищується опірність організму тварини до патогенної мікрофлори тощо. Отже, для забезпечення надійного і позитивного результату лікування інфекційного ринотрахеїту повинно бути інтенсивним та комплексним.

УДК 619:612.015.3:636.2

Бігун С.М., магістрант II курсу спеціальності “Ветеринарна медицина”

Керівник – Керничний С.П., кандидат вет. наук, доцент
Подільський ДАТУ, м. Кам'янець-Подільський, Україна

ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ ПРИ КЕТОЗІ КОРІВ

Продуктивне довголіття молочних корів є одним із основних критеріїв ефективності та прибуткового ведення молочного скотарства. Проте, перешкодою на шляху збільшення молочної продуктивності тварин є патологія, спричинена порушенням обміну речовин, яку в Україні реєструють у 50–80% молочних корів із продуктивністю 8–10 тис. кг молока за лактацію. Внаслідок цього знижується молочна продуктивність, маса тіла, порушується відтворна здатність та зростає вибракування корів. До найбільш частих метаболічних захворювань належить кетоз, який спричиняє значні проблеми у високопродуктивних стадах та призводить до економічних збитків у тваринництві внаслідок недоотримання молока, підвищення собівартості продукції та зниження рентабельності молочного тваринництва. Основним етіологічним фактором виникнення кетозу є енергетичний дефіцит у корів за високої молочної продуктивності, особливо, якщо в раціоні є нестача легко перетравних вуглеводів, глюкози, фосфатів, деяких мікроелементів.

У великої рогатої худоби за кетозу вторинно часто розвиваються ураження печінки, причому вже за субклінічного перебігу захворювання спостерігаються пошкодження гепатоцитів та їхніх органел. Відомо, що під час інтенсивної лактації у печінці посилюється ліполіз і зростає глюконеогенез. Тому незначні порушення фізіологічних процесів, що виникають у цей період, зокрема після зниження енергетичної забезпеченості раціонів, поряд із кетозом спричиняють розвиток жирової дистрофії печінки, за якої у корів порушуються жовчоутворення і жовчовиділення – одні з основних функцій печінки.

Аналіз літературних даних свідчить про те, що у патогенезі кетозу та захворювань печінки в корів мають місце різні патологічні процеси, залежно від причини захворювання, умов утримання і особливостей організму.

Щоб запобігти виникненню такого захворювання як кетоз, необхідно насамперед стежити за раціоном тварин: за його якістю і кількістю. При виникненні хвороби, з раціону виключають силос і сінаж. Протеїнове і енергетичне живлення приводять відповідно до норми. При надлишку протеїну менше дають